

Oshosheni Hivelua och Joel Haikali, två av dem som utformar den nya namibiska filmstilen.

Foto: Anneli Petersson

Namibias filmbransch växer långsamt men säkert

NAMIBIA ÄR KANSKE INTE ett stort och känt filmland vad det gäller egenproducerad film, men Namibias vackra naturscenerier har använts i flera Hollywoodproduktioner. Nu senast var Wesley Snipes här i en kombinerad skatteflykt/filminspelning, resultatet kommer att kunna ses i den övernaturliga westernfilmen, "Gallow Walker".

Samtidigt finns det en rad namibiska filmmakare som producerar olika typer av filmer, det handlar om allt från dokumentärer till små animerade filmer. Filmproduktion i Namibia är allt annat än gigantisk, men den är intressant och den växer, om än långsamt.

FÖR SJÄTTE GÅNGEN ANORDNADES i mars Wild Cinema som är Windhoek International Film Festival. Där visades ett femtiotal filmer från olika håll i världen, bland annat Lars von Triers senaste film "Direktören för det hele", Josef Fares "Zozo"

och den engelska "The Road to Guantanamo". Internationell film i all ära men under de tre kvällar som *Wild Cinema* visade enbart namibisk film var salongen fullsatt. De namibiska filmerna visades på ett brett spektrum, animerade filmer blandades med spelfilmer, kortfilmer med musikvideos och dokumentärer. Och precis som det ska vara på en festival så var kvaliteten blandad.

Vissa filmer höll en hög konstnärlig standard, som den animerade filmen "Jugglethorn" en galen, futuristisk och väldigt namibisk version av Edens lustgård. Med en animerad Namiböknens som kuliss figurerar Jugglethorn som den första mannen på jorden, en antihjälte med en surrealistisk gräsklippare som transportmedel. Filmens skapare är den kända namibiska konstnären Erik Schnack och animatören Robert Scott.

Som en kontrast till "Jugglethorn" skulle man kunna ställa filmen Tate Penda som är en film av långfilmsdebutanten Errol

Geingob. Tate Penda är en komisk skildring av landsbygden i norra Namibia.

Den handlar om en owambopappa som gör allt för att hindra sin dotter från att träffa sin damarakille. När konventionellt tjat inte fungerar tar han hjälp av det övernaturliga, av häxkraft. Frågan som filmen ställer är väldigt tydlig; ska föräldrar enligt en uråldrig tradition egentligen bestämma vem deras barn ska gifta sig med? Tate Pendas regissör Errol Geingob berättar att han valt det här perspektivet för att peka på segregationen i det namibiska samhället och att han väljer att göra det med humor är ett medvetet val.

– Det är mitt verktyg, jag tror att jag kan få folk att förstå budskapet genom humor, säger Errol Geingob.

— **WILD CINEMA ÄR EN PLATTFORM** för namibisk film, säger Oshosheni Hivelua som är en av Namibias unga filmmakare.

Förra året vann hon filmfestivalens publikpris för bästa namibiska film och i år hade hon skrivit manus till kortfilmen "Beef" som är en skildring av det tvärkulturella, sociala fenomenet braai (grillfest).

Oshosheni säger att det ännu inte finns någon utpräglad namibisk filmstil.

– Men vi designar den just nu, säger Joel Haikali, även han ung filmare.

För fem år sedan tog regeringen initiativet till *Namibian Film Commission* som ska stötta och marknadsföra namibiska filmproduktioner.

Men Oshosheni och Joel säger att än så länge fungerar inte kommissionen som den borde. Joel berättar att han sökte pengar från kommissionen när han skulle åka till en panafrikansk filmfestival i Los Angeles. Han sökte ett ekonomiskt stöd på 6000 namibiska dollar för att kunna skicka över namibiska filmer till festivalen. Men Joel fick aldrig något svar på sin ansökan så den panafrikanska filmfestivalen fick vara utan namibisk film.

En film som dock fått pengar från kommissionen är skildringen av förre presidenten Sam Nujomas liv, "Where Others Wavered". Filmen ska ha kostat drygt 65 miljoner namibiska skattedollar.

Men Oshosheni och Joel hoppas och tror att kommissionen håller på att bygga upp en fungerande struktur, och att den på sikt kan komma att bli ett större stöd för namibiska filmmakare.

OSHOSHENI OCH JOEL ÄR KRITISKA till hur både Hollywood och andra länder agerar när de kommer hit och gör film.

– Vi låter oss själva bli utnyttjade, säger de unisont.

De menar att den namibiska filmkommissionen måste ställa krav på samma sätt som man gör i Sydafrika. Där accepterar man inte att utländska filmbolag flyger in precis allt, utan kräver att filmbolagen ska anställa lokal personal, både skådespelare och folk som jobbar bakom kameran. Som det ser ut nu i Namibia gynnas varken filmare eller Namibia som land i någon

större utsträckning av att utländska produktionsbolag kommer hit och filmar.

Oshosheni säger att bilden som Hollywood och andra länder ger av Afrika är den klassiska eländesbilden.

– Men det är inte bara filmbranschen som fokuserar på Afrikas elände, det gör ju hela mediebranschen, säger Joel.

Han berättar att när filmare och reportrar kommer hit vill de ha så mycket misär som möjligt. Alldeles nyligen var det några här som ville göra ett reportage med namibiska musiker.

– Men de jag hänvisade dem till var tydligen inte smutsiga nog, säger han.

HAN MENAR ATT UTLÄNNINGAR som kommer hit inte förstår sammanhanget, de ser bara ytan som helst ska vara trasig och miserabel.

– Drömscenariot för namibisk film är att vi får berätta våra egna historier.

När Oshosheni drömmer fritt hoppas hon på att det privata näringslivet ska öppna sina plånböcker och i större utsträckning börja sponsra namibisk film.

– Men utan att vi för de sakens skull ska förlora vår självständighet som filmmakare, säger hon.

Företagen borde komma till insikt om det kan leda till kedjereaktioner, att film kan marknadsföra Namibia på ett positivt sätt vilket i sin tur gynnar företagen.

Annars är utländska enskilda organisationer kanske den största köparen av namibisk film berättar Oshosheni.

– Och den typen av film innebär ju ingen direkt självständighet för oss som filmmakare, eftersom köparen har ett syfte med filmen, säger hon.

Samtidigt säger Joel kritiskt att varje gång någon av de olika utländska organisationerna bjuder in folk för att hålla workshop i filmskapande, är det samma grundläggande kunskap som presenteras, typ:

– Det här är en kamera.

TROTS ATT FOLK KAN SITTA FRAMFÖR SIN TV i timmar finns det ingen direkt biokultur i Namibia, men den håller så långsamt på att vakna. Joel menar att man måste använda rätt kanaler, som lokala ledare och kanske pastorer, för att få folk att gå och titta på film och att faktiskt använda film i utbildande syfte.

För att uppmärksamma och uppmuntra namibiska filmare avslutades hela Wild Cinemafestivalen med en nyinstiftad filmprisgala. Tidigare år har man haft publikens pris, men nu hade en jury vänt, vridit och synat de namibiska filmernas kvalitet. Om Wild Cinema är en plattform för namibiska filmare att nå ut med sina filmer så kan kanske filmpriset uppmuntra till att fler namibiska filmer produceras. För som Oshosheni säger:

– Oh, jag vill gå på bio och se namibisk film, jag vill ha en levande biokultur i Namibia.

ANNELI PETERSSON